

การเงินและการธนาคาร

ความหมายของเงิน

(The Meaning of Money)

- เงิน หมายถึง สิ่งที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการและใช้ในการชำระหนี้

หน้าที่ของเงิน (The Functions of Money)

- หน้าที่ของเงินอันมีสภาพนิ่ง (Static Function) หมายถึง เงินทำหน้าที่ช่วยให้การดำเนินงานของระบบเศรษฐกิจดำเนินไปด้วยดี
- หน้าที่ของเงินสามารถแบ่งได้ ดังนี้
 - เงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium of Exchange)
 - เงินทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดมูลค่า (Unit of Account)
 - เงินเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่สะสมค่า (Store of Value)

หน้าที่ของเงิน

- เงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน(Medium of Exchange)

- สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนคือ สิ่งที่ผู้ซื้อให้กับผู้ขายเมื่อต้องการสินค้าและบริการจากผู้ขาย
- สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนั้นเป็นสิ่งที่ได้ซึ่งได้ที่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนได้ดี

ตัวอย่างเงินที่ใช้ในสมัยโบราณ

Silver Punch-marked Coins

ตัวอย่างเงินที่ใช้ในสมัยโบราณ

หน้าที่ของเงิน

- เป็นหน่วยวัดมูลค่า (Unit of Account)
 - หน่วยวัดมูลค่าคือ หน่วยที่ใช้สำหรับบอกราคาและบันทึกหนี้สิน

หน้าที่ของเงิน

- เป็นที่สะสมค่า (Store of Value)
 - เงินที่เก็บรักษามูลค่า โดยการเก็บออมเงินถือเป็นการโอนอำนาจซื้อจากปัจจุบันไปยังอนาคต

วิวัฒนาการในการชำระเงิน

- วิวัฒนาการการชำระเงินเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวสื่อการชำระมูลค่า
 1. การแลกเปลี่ยนด้วยสินค้ากับสินค้า
 2. การใช้เงินเป็นตัวสื่อในการชำระเงิน
 3. การใช้บัญชีเงินฝาก
 4. การใช้บัญชีเงินฝากผสมผสานกับเงินเครดิต
 5. การใช้เงินพลาสติกและวิธีการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

สภาพคล่อง (Liquidity)

- **สภาพคล่อง** (Liquidity) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนสิ่งของหรือสินทรัพย์ไปเป็นเงินสด เช่น
- การขายของพoxyของก็จะได้เงินสดกลับมา การที่จะมีสภาพคล่องสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับ การที่จะเปลี่ยนของหรือสินทรัพย์ชนิดนั้นไปเป็นเงินได้ในระยะเวลาเท่าใด

ชนิดของเงิน

- เงินที่เป็นสิ่งของหรือสินค้า (Commodity Money) เช่น ขนสัตว์ หนังสัตว์ ใบชา ยาสูบ
- เงินเหรียญที่มีค่าโดยตัวมันเองแบบเต็มตัว (Full Bodied Coins) เช่น แร่เงินทอง
- เงินเหรียญที่มีค่าแบบไม่เต็มตัว (Token Money) เช่น โลหะที่มีมูลค่าเท่ากับ 1 บาท แต่เนื้อโลหะนั้นมีต้นทุนไม่ถึง 1 บาท
- เงินกระดาษ (Paper Money)
- เงินฝากกระแสรายวัน (Demanded Deposit)

คำจำกัดความของอุปทานเงิน
Definition of Money Supply
(M1, M2 and M3)

- **อุปทานของเงิน (Money Supply)** คือ ปริมาณของเงินที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจ
- **นโยบายการเงิน (Monetary Policy)** คือ การจัดการอุปทานของเงินโดยผู้กำหนดนโยบายจากธนาคารกลาง

คำจำกัดความของอุปทานเงิน Definition of Money Supply

(M1, M2 and M3)

M1 – เงินตามความหมายอย่างแคบ คือ เงินที่หมุนเวียนอยู่ในมือประชาชน ประกอบด้วย ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่อยู่ในมือประชาชน และรวมถึงเงินฝากกระแสรายวัน ซึ่งเป็นเงินฝากเพื่อเรียกที่ประชาชนฝากไว้ที่ระบบธนาคาร อาทิ ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ

- เหรียญกษาปณ์และธนบัตร (Coins and Paper Money)
- เงินฝากกระแสรายวัน (Demand Deposit)
- เช็คเดินทาง (Traveler Check)
- **M1** = ธนบัตร + เหรียญกษาปณ์ + เงินฝากกระแสรายวัน + เช็คเดินทาง

M1

คำจำกัดความของอุปทานเงิน (Definition of Money Supply (**M1**, M2 and **M3**))

M2 – ความหมายของเงินแบบกว้างขึ้น ซึ่งจะรวมอุปทานเงิน M1 และ เงินฝากประจำ และ เงินฝากออมทรัพย์

❖ เงินฝากประจำ (Time deposits or fixed deposits) – คือ เงินฝากที่ได้ดอกเบี้ยต่อเมื่อฝากครบกำหนด โดยหากฝากไม่ครบจะมีการปรับ เช่น ไม่ได้ดอกเบี้ย หรือ ดอกเบี้ยลดลง

❖ เงินฝากออมทรัพย์ (Savings deposits – คือ เงินฝากที่มีดอกเบี้ย)

* **M2** = **M1** + เงินฝากประจำ + เงินฝากออมทรัพย์

M2

$$\underline{M2} = \underline{M1} + \dots\dots\dots$$

Savings deposit

Fixed deposit

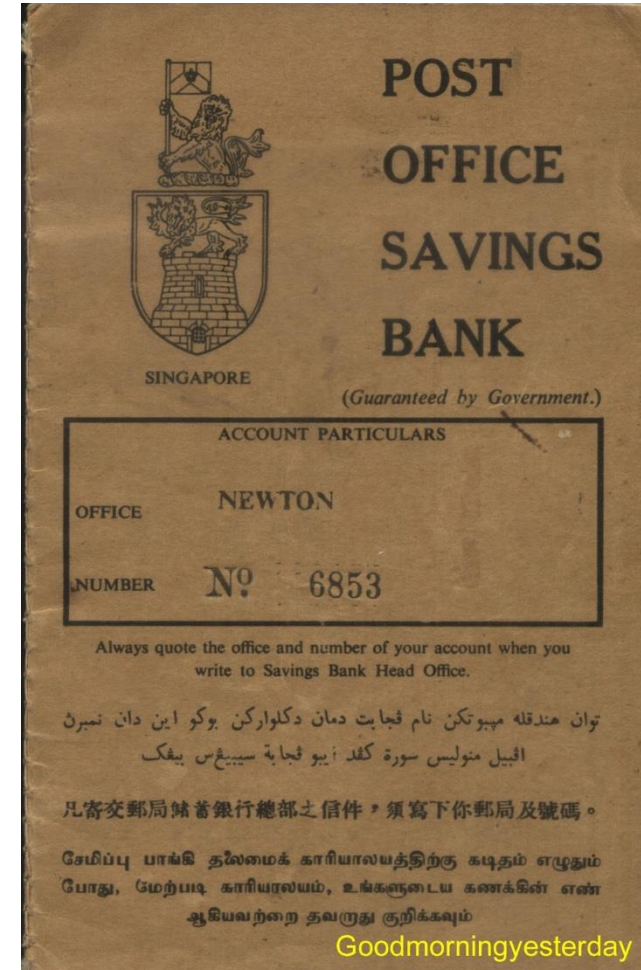

Definition of Money Supply (**M1**, **M2** and **M3**)

M3 = **M2** + เงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร เช่น เงินฝากกับ
บริษัทเงินทุน และ ไปรษณีย์

M3

$$\underline{M3} = \underline{M2} + \dots\dots\dots$$

บัตรเครดิต (CREDIT CARD) ???

- บัตรเครดิตไม่ถือว่าเป็น “เงิน” การชำระเงินด้วยบัตรเครดิตนั้น ถือเป็นการเลื่อนการชำระหนี้ออกไปเท่านั้น
- บัตรเครดิตถือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนชั่วคราว แต่ไม่ใช่เป็นแหล่งสะสมค่า (Store of Value)

อุปสงค์ของเงิน (Demand for Money)

- อุปสงค์ของเงิน (**Demand for Money: M^d**) หมายถึง ปริมาณเงินทั้งสิ้นที่ประชาชนต้องการถือไว้ในขณะใดขณะหนึ่ง ซึ่งมีทฤษฎีที่กล่าวถึงความต้องการของเงิน
 1. ความต้องการถือเงินใช้จ่ายทั่วไป
 - ครัวเรือน — ถือเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการ
 - ธุรกิจ — ถือเงินเพื่อใช้จ่ายในการผลิต
 2. ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน

อุปสงค์ของเงิน (Demand for Money)

3. ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

เงินเหลือเก็บจากค่าใช้จ่ายทั่วไปและฉุกเฉินสามารถนำไปลงทุนหาผลประโยชน์ในสินค้าหรือหลักทรัพย์ทางการเงิน

ดอกเบี้ย ถือเป็นผลตอบแทนที่ได้จากการนำเงินไปลงทุนเพื่อเก็งกำไร เป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาตัดสินใจในการลงทุน

การลงทุนทางการเงิน (เงินฝากและกองทุนรวม)

อุปสงค์ของเงินและอัตราดอกเบี้ย (Demand for Money & Interest Rate)

- ข้อสมมติ
 - การถือเงินไว้จะไม่มีผลตอบแทน (อัตราดอกเบี้ยเป็นศูนย์)
 - การนำเงินไปฝากหรือซื้อเป็นหลักทรัพย์ต่างๆ จะให้ผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย
- ดังนั้น การถือเงินสดไว้ ไม่นำไปลงทุน จะมีต้นทุนเสียโอกาส (Opportunity cost) คือ ดอกเบี้ยที่ได้รับ

อุปสงค์ของเงินและอัตราดอกเบี้ย (Demand for Money & Interest Rate)

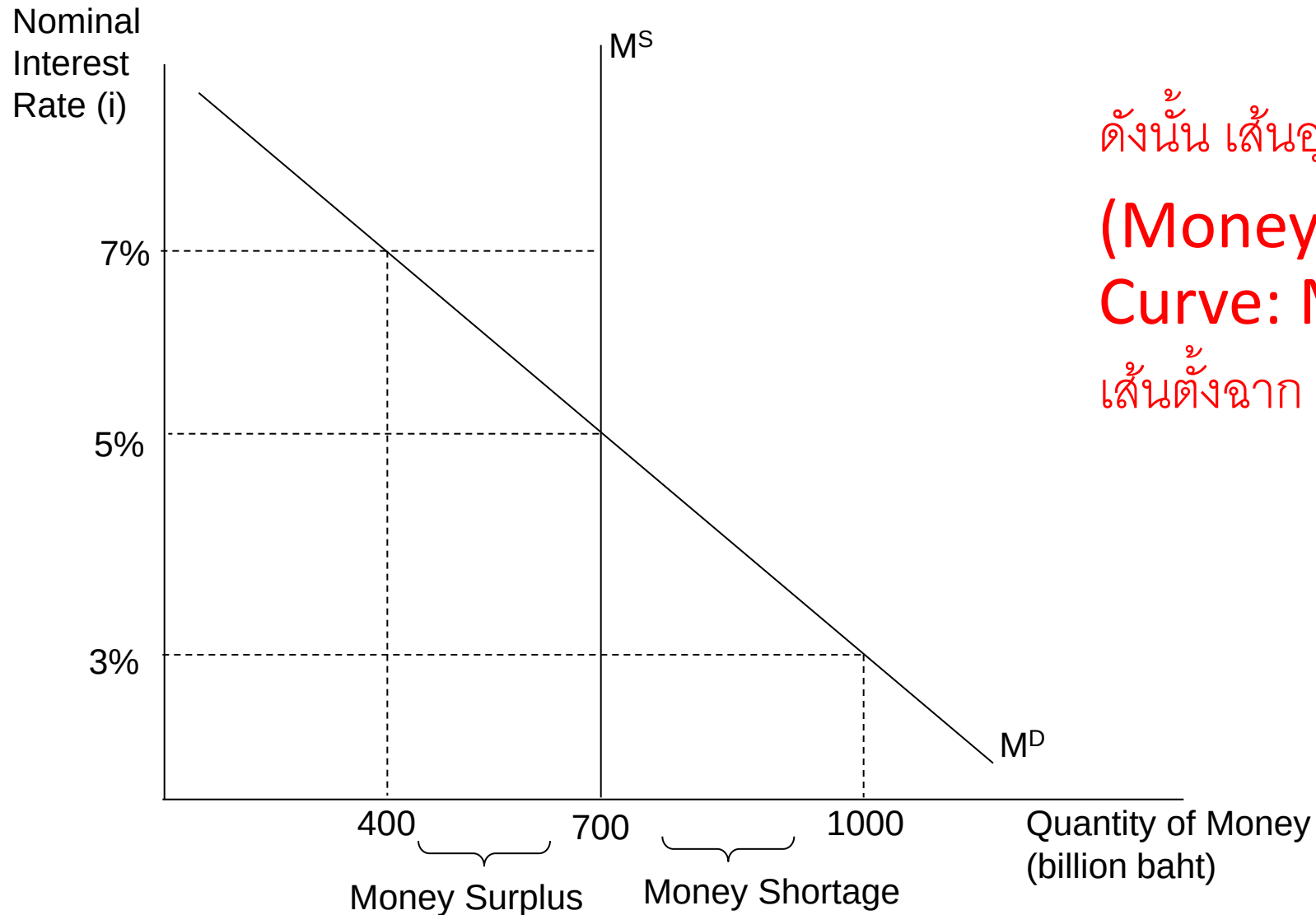
- เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น $\rightarrow$ ค่าเสียโอกาสจากการถือเงินไว้ก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย
- ปริมาณอุปสงค์ของเงิน (Demand for Money: M^d) จะแปรผกผันกับอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate: i)

$$\begin{array}{ccc} i \uparrow & \rightarrow & M^d \downarrow \\ i \downarrow & \rightarrow & M^d \uparrow \end{array}$$

อุปทานของเงินและอัตราดอกเบี้ย (Money Supply & Interest Rate)

- แต่ละประเทศจะมีธนาคารกลาง (Central Bank) ที่ทำหน้าที่ดูแลควบคุมปริมาณเงินและกำหนดนโยบายการเงิน (Monetary Policy)
- เนื่องจากอุปทานเงิน (Money Supply: M^s) จะถูกกำหนดโดยธนาคารกลางสำหรับประเทศไทย คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย: ธปท.)
- ในการวิเคราะห์ตลาดเงินจึงตั้งข้อสมมติว่า อุปทานเงิน (Money Supply: M^s) ไม่แปรผันตามอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate: i) (คือ ธนาคารกลางเป็นผู้กำหนดปริมาณเงินนั่นเอง)

The Money Market

ดังนั้น เส้นอุปทานเงิน
(Money Supply
Curve: M^S) จะเป็น
เส้นตั้งฉาก

การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพตลาดเงิน (Changes in Money Market Equilibrium)

- อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพจะเพิ่มขึ้น ($\uparrow$) กรณีที่..
 - อุปสงค์ของเงินเพิ่มขึ้น ($M^d \uparrow$)
 - อุปทานของเงินลดลง ($M^s \downarrow$)
- อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพจะลดลง ($\downarrow$) กรณีที่..
 - อุปสงค์ของเงินลดลง ($M^d \downarrow$)
 - อุปทานของเงินเพิ่มขึ้น ($M^s \uparrow$)